

SAMARBETE ÄR NYCKELN TILL FRAMGÅNG

Att sköta vårdbiotoper kräver samarbete mellan många aktörer. Skötseln av en äng som vuxit igen börjar med röjning. Röjning av träden som har invaderat ängen sysselsätter företagare på landsbygden. Oersättliga insatser görs också genom organiserat frivilligt arbete som bland annat ordnas av WWF och Finlands naturskyddsförbund.

Skötseln fortsätter med bete eller slåtter. Betesdjurens ägare gör ett viktigt arbete till förmån för naturens mångfald och landskapet. På naturskyddsområdena sommarjobbar redan 20 000 betande kor, får och hästar. Slåtter är numera så sällsynt att varje område som slås har betydelse.

Jordbrukare, föreningar och även privatpersoner kan få finansiering för att sköta och restaurera vårdbiotoper. De regionala närings- och miljömyndigheterna (NTM-centralerna) spelar en viktig roll när finansiering beviljas och för styrningen och övervakningen. Olika nationella och EU-finansierade projekt är nödvändiga, speciellt i inledningsfasen. Rådgivningsorganisationer för jordbruket, såsom ProAgria och Lantbruks- och hushållningssällskapen, ger anvisningar och hjälper med planeringen.

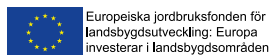

Bild: Katja Raatikainen

MER INFORMATION

NATURSKYDD I FORSTSTYRELSEN:
www.metsa.fi/web/sv/naturskydd-och-varld

FRIVILLIG VERKSAMHET OCH FÅRSKÖTARE PÅ
NATURSKYDD SOMRÅDEN:
www.utinaturen.fi/sv/frivilligverksamhet

AVTALSBASERAT BETE OCH LANDSKAPSVÅRD
GENOM BETE (BETESBANKEN):
www.laidunpankki.fi

FINANSIERINGSPROGRAM FÖR LANTBRUKET:
www.mavi.fi/sv

ARTER OCH NATURTYPER:
www.ymparisto.fi/sv-FI/Natur

NATURENS SKATTKISTOR

VÅRDBIOTOPER PÅ
NATURSKYDD SOMRÅDEN
I FINLAND

Utgivare: Forststyrelsen Naturtjänster 2018
Översättning: Lingsoft
Desing: KMG Turku
Tryckeri: Markprint Oy

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

PARADIS FÖR NATURENS MÅNGFALD

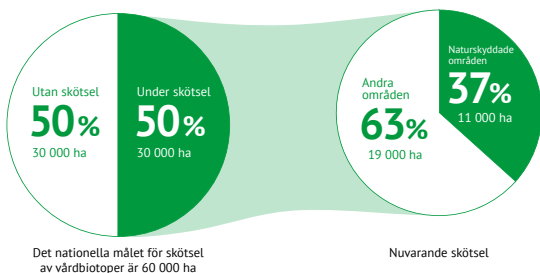
Vårdbiotoperna med sina vackra ängar, hagmarker och skogsbeten är våra mångsidigaste men samtidigt mest hotade naturområden. Arterna i de här biotoperna är urgamla och fanns redan på stäpperna som uppstod efter istiden. Ängsarealen sjönk drastiskt på 1900-talet till under en procent av den tidigare. Detta har orsakat en snabb utarmning av artrikedomen. Över en fjärdedel av våra utrotningshotade arter i Finland lever framför allt i vårdbiotoperna. De färggranna fjärlarna som flyger på sommarängarna, de energiska humlorna och vadarfågeln på strandängarna är alla en del av vår unika och värdefulla natur som behöver vår hjälp för att kunna bevaras.

Bild: Majja Mussaari

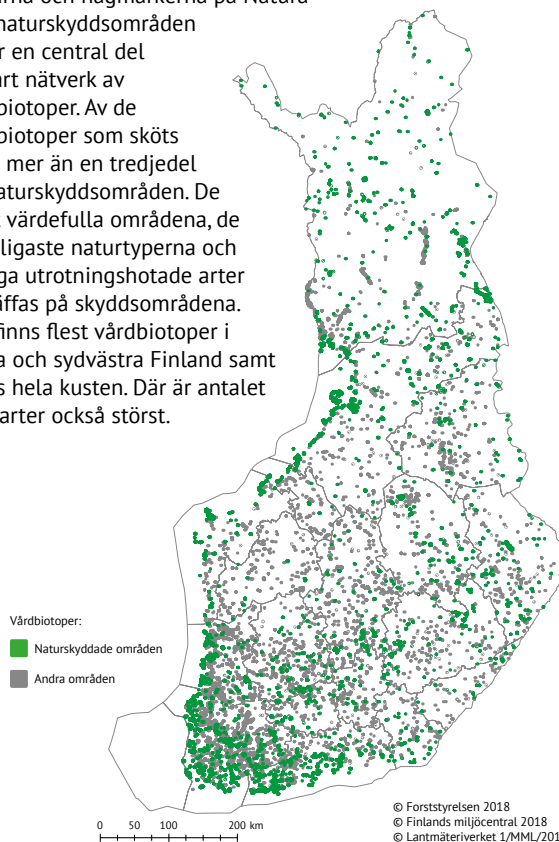
ATT UTÖKA ÄNGSAREALEN ÄR EN FÖRUTSÄTTNING FÖR ATT BEVARA ARTERNA

Vårdbiotoperna kan inte bevaras om de inte sköts. Det riksomfattande målet för skötseln av vårdbiotoperna har ännu inte nåtts. Många av de allra mest värdefulla ängarna sköts fortfarande inte. Därför behövs snabba åtgärder för att bromsa arternas tillbakagång. Utöver arealen är kvaliteten på skötselåtgärderna speciellt viktig. Om kor och får släpps ut på ängarna tillräckligt tidigt på våren innan gräset har hunnit bli för torrt, finns det tillräckligt att äta för djuren hela sommaren och betet hålls lågvuxet. Flera ängsarter, till exempel liten blåklocka och smultron som många av oss känner igen, behöver ljus och utrymme för att klara sig i konkurrensen med arter som är mer högvuxna.

MER ÄN EN TREDJEDEL FINNS PÅ NATURSKYDDSDOMRÅDEN

Ängarna och hagmarkerna på Natura- och naturskyddsområden utgör en central del av vårt nätverk av vårdbiotoper. Av de vårdbiotoper som sköts finns mer än en tredjedel på naturskyddsområden. De mest värdefulla områdena, de ovanligaste naturtyperna och många utrotningshotade arter påträffas på skyddsområdena. Det finns flest vårdbiotoper i södra och sydvästra Finland samt längs hela kusten. Där är antalet ängsarter också störst.

I ORGANISERINGEN AV SKÖTSELN SPELAR FORSTSTYRELSEN EN STOR ROLL

Forststyrelsens Naturtjänster har ansvaret för skötseln och användningen av naturskyddsområdena på statsägd mark i hela Finland. På privatägda skyddsområden samarbetar Forststyrelsen med ägarna av områdena och NTM-centralerna. Forststyrelsen planerar, genomför och styr skötseln av ängar och beten på skyddade områden. Genom att samarbeta med djurägarna, markägarna, landsbygdsföretagarna, rådgivningen, den frivilliga verksamheten och myndigheterna kan vi få landskapet och ängarna att blomstra på nytt!

Bild: Katja Raatikainen

NATURENS MÅNGFALD ÅTERHÄMTAR SIG

Ängar, hagmarker och skogsbeten är unika miljöer, var och en med sin specifika uppsättning arter. Skötseln tryggar mångfalden genom att sådan livsmiljö som är viktig för arterna bevaras. Naturens mångfald upprätthåller även människornas motståndskraft mot många sjukdomar.

NYTTA FÖR DEN LOKALA EKONOMIN

Boskapsägarna har nytta av sommarbetena på naturskyddsområden eftersom åkrar frigörs för annat bruk. Ett miljövänligt produktionssätt ger fart åt marknadsföringen då konsumenterna kan erbjudas ekologiskt hållbara produkter. Vårdbiotoperna skapar arbetstillfällen även för andra naturvårds- och turismföretagare på landsbygden.

ÄNGAR & HAGMARKER - NATURENS SKATTKISTOR

REKREATIONS- MÖJLIGHETERNA ÖKAR

Friluftsleder som går nära värdoobjekt på naturskyddsområden ger oss möjlighet att komma i närheten av betesdjur. Strandängarna är omtyckta fågelskådningsplatser. Genom att delta i skötseln, till exempel genom frivilligt arbete, kan vi alla stärka vår relation till naturen.

MAT PÅ BORDET FRÅN ÄNGEN

Att producera kött med lokala ängar och andra naturbeten som bas är betydligt mer miljövänligt än köttproduktion som utgår från bearbetade åkrar, för att inte tala om importerat kött. I närheten av tätorterna kan invånarna följa med betesdjurens liv och bli bekanta med matens ursprung.

LANDSKAPS- OCH KULTURARVET BEVARAS

Landsbygdens traditionella landskap är en viktig del av det finländska kulturarvet. Betande djur sköter landskapet. Också formninen tittar fram under det vissna gräset i och med skötseln. Ett välskött landskap ger dragkraft till landsbygdsturismen.

NÄRINGSÄMNINGEN OCH VATTEN CIRKULERAR, KOL BINDS

Vårdbiotoper som är täckta av vegetation året om binder vatten och kol. Bete och slätter gör att den mängd näringsämnen som avlägsnas från ängarna är större än den mängd som kommer till. Tack vare detta minskar avrinningen och eutrofieringen av vattendragen. Det virke som röjningarna ger upphov till kan användas som energi, vid byggande eller framställning av träprodukter, och biomassa från ängar kan tillföras åkermark som markförbättring.

DET GENETISKA ARVET SÄKRAS

På vårdbiotoperna växer vilda släktingar till våra odlingsväxter. Deras gener kan i framtiden behövas för att förbättra odlingsväxternas egenskaper när klimatet förändras. Djur av lantras sköter naturen på ett ypperligt sätt och för dem utgör vårdbiotoperna bra betesmark.

HEM FÖR NYTTIGA INSEKTER

På vårdbiotoperna finns rikligt med föda och förökningsmiljöer för insekterna. Tack vare att pollinerare och andra insekter flyger från ängarna till närliggande åkrar förbättras skörden och mängden skadedjur bland odlingsväxterna minskar.